

Julkisten palvelujen yhtiöittäminen

Case: Fimlab Laboratoriot Oy

Esityksen sisältö

- Muutama sana markkinasta
- Miksi osakeyhtiö?
- Ehdotus lakiesityksen tarkentamiseksi

Laboratorioalan rakennemuutosta on toteutettu yli 20 vuotta

- *Valtioneuvoston periaatepäätös terveydenhuollon tulevaisuuden turvaamiseksi, STM 2002*
- *"Laboratorio- ja kuvantamistoiminnoissa siirrytään yhden tai useamman sairaanhoitopiirin muodostamiin yksiköihin, kunnallisten liikelaitosten hyväksikäyttöön ja hyödynnetään uusinta tietotekniikkaa."*

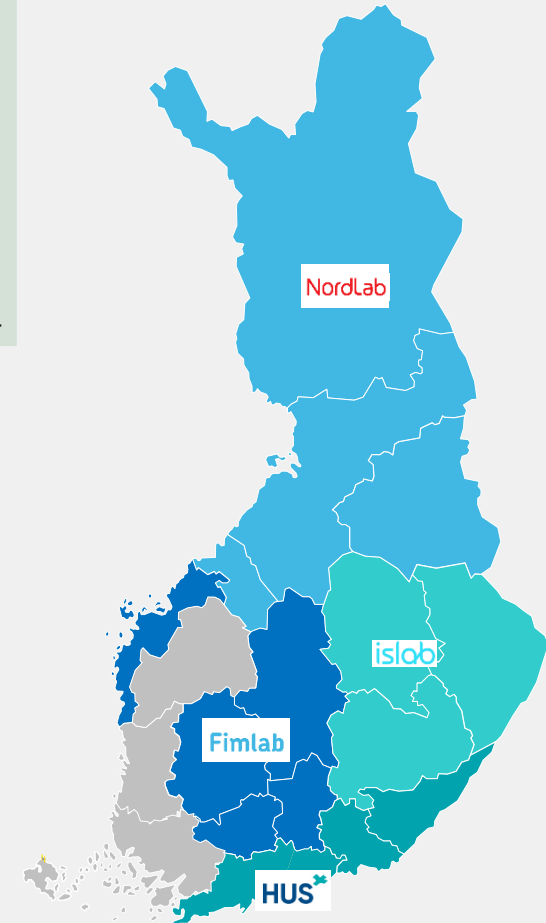
Laboratoriot vuonna 1999

- 150 sairaaloissa
- 250 terveyskeskuksissa
- x valtion laitoksissa
- 653 yksityissektorilla
- > 1 000 yhteensä

Juva K & Linnakko E, 2001

2021

Keskeisenä ajurina toiminnan tehostaminen

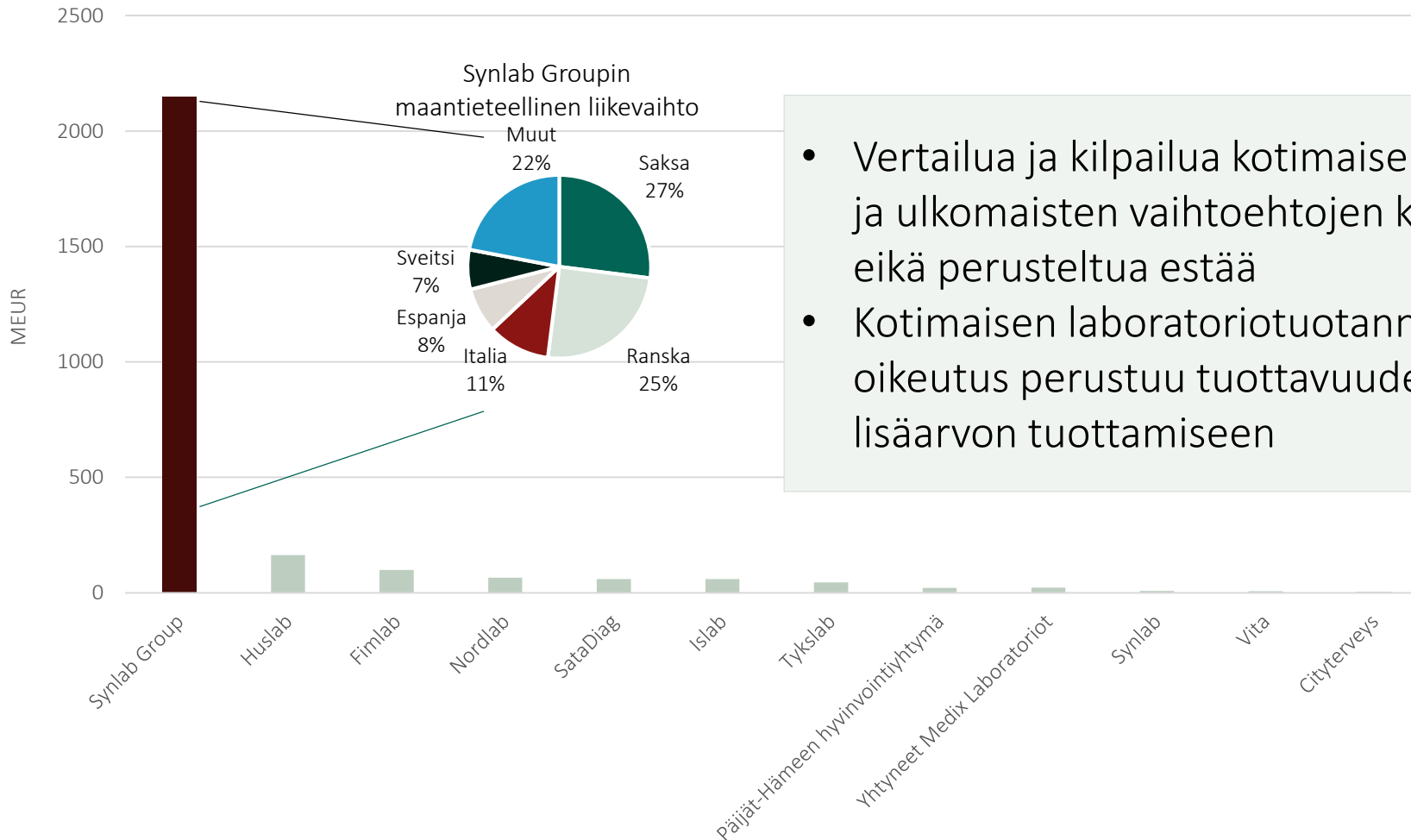
Laboratorioiden automaatioaste ja laitteiden kapasiteetti on noussut merkittävästi.

Kapasiteettia on huomattavasti yli päivittäisen tuotannon tarpeen.

Automaation tehokas käyttö edellyttää keskittämISRatkaisuja. Niihin johtaa myös paheneva pula asiantuntijoista.

Paine toimialan rakenteiden muuttamiseen tulee rajojen ulkopuolelta

Suomalaisten laboratorioalan toimijoiden liikevaihto suhteessa Synlab Groupin kokoon 2016 (MEUR)

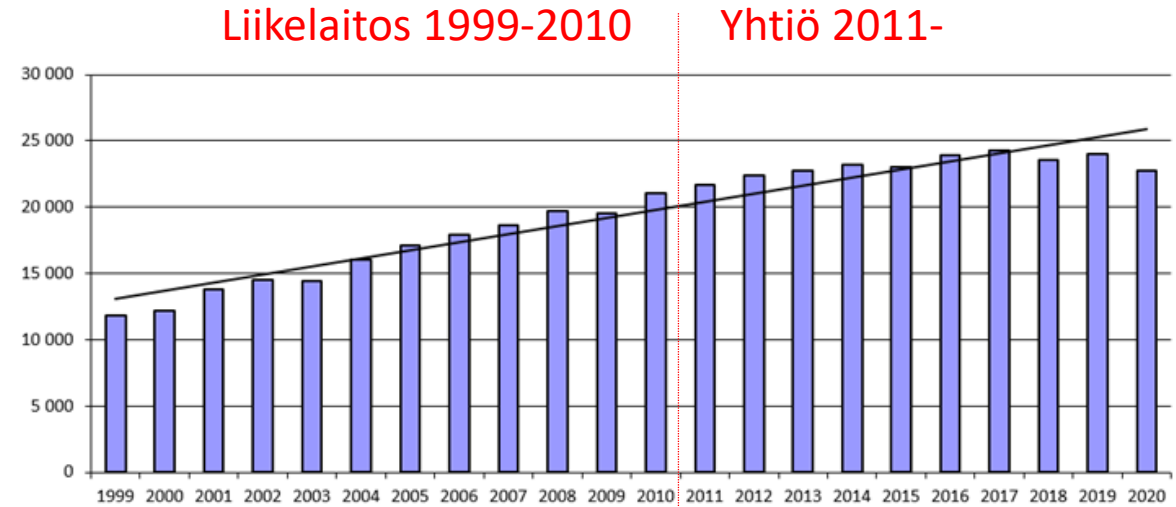

- Vertailua ja kilpailua kotimaisen laboratoriotuotannon ja ulkomaisten vaihtoehtojen kanssa ei ole mahdollista eikä perusteltua estää
- Kotimaisen laboratoriotuotannon olemassaolon oikeutus perustuu tuottavuuden parantamiseen ja lisäarvon tuottamiseen

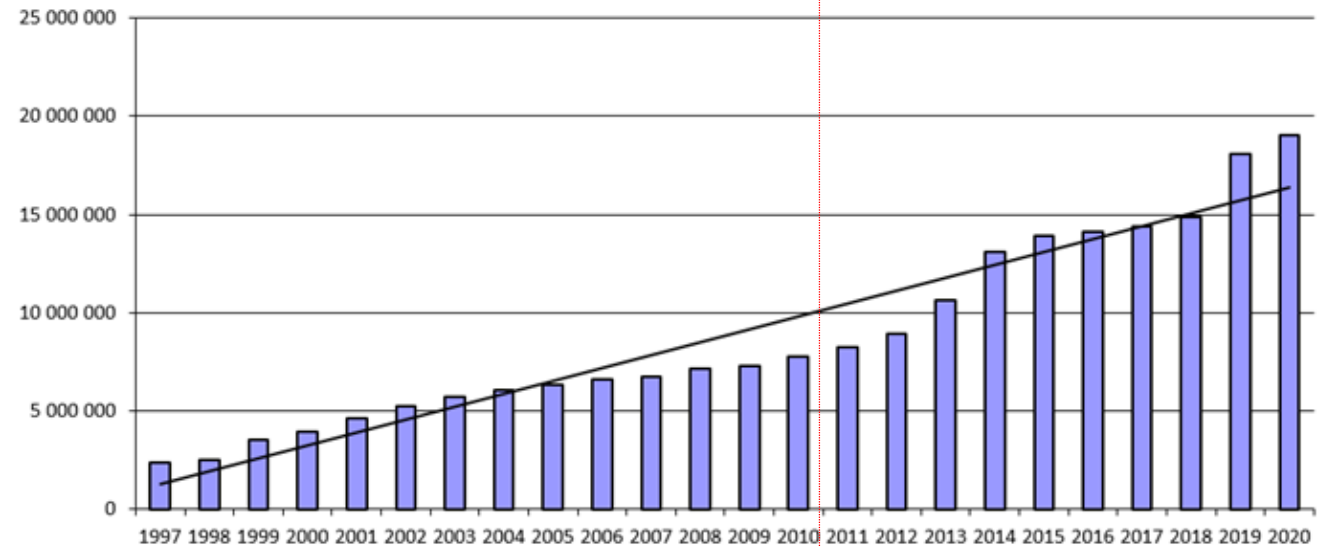
Organisointi vaikuttaa kykyyn muuttaa rakenteita

- Tarvitaan rakennemuutoksia, jotta tuottavuus paranee.
- Fimlabin kohdalla yhtiömalli on edesauttanut rakennemuutosten kynnyksenä olevia poliittisia päätöksiä, luonut kasvua ja edistänyt toimijoiden verkottumista
- Fimlabin tuottavuus on noussut keskimäärin 5 % vuodessa 20 vuoden ajan
- Fimlabin hintataso on alempi kuin muilla julkisen sektorin toimijoilla

TUOTTAVUUS, suoritteet/FTE

VOLYYMI, tutkimukset ja näytteenotot yhteensä

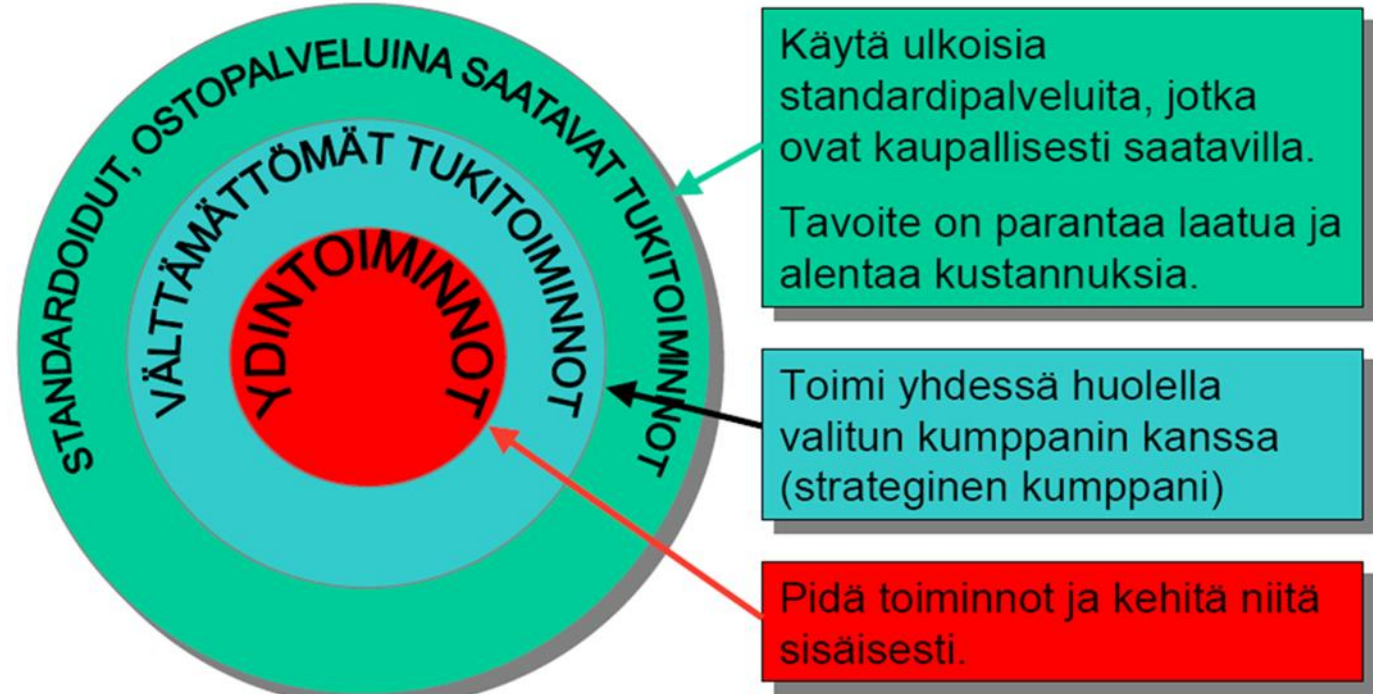
Toimintaa koskee yhdenmukainen lainsäädäntö

- Osakkaiden yhdenvertaisuus - pohja luottamukselle sekä yhteistyölle yli maakunta- ja erä-rajoiden
- Johdon vastuu on paljon konkreettisempi kuin kunnallisessa toiminnassa.
- Hallituksen kokoonpanossa otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus (kuntalain 47 § 2 mom.)
- Johtamisen periaatteet ovat kehittyneet ja vakiintuneet
- Omistajat voivat osoittaa yhtiölle yksiselitteisen vastuun palvelutuotannosta ja toiminnan asiakaslähtöisestä kehittämisestä

Yhtiöittäminen on työkalu toimialarationalisointiin

- Kuntaorganisaatiot ovat luopuneet ei-ydintoimintaan kuuluvista toiminnoistaan harvemmin kuin valtio ja yksityisen sektorin yritykset
- Osittain tästä johtuen kuntasektorin tuottavuus ei ole kehittynyt yksityisen sektorin tahdissa
 - Tukitoimintojen kehittämiseen kohdistuu vähemmän mielenkiintoa ja panostusta kuin ydintoimintaan
 - Kustannuserot syntyvät mm. työskentelytavoista ja johtamisesta

Yhtiömuoto ei salli tehottomuutta

- Kunnallisissa organisaatioissa tehottomuus ei paljastu
- Yhtiö on riippuvainen asiakkuuksistaan. Siitä seuraa automaationa pyrkimys toiminnan asiakaslähtöiseen kehittämiseen, toiminnan tehostamiseen ja kilpailukyvyn parantamiseen.
- Itsenäisyys tuo mukanaan notkeuden – muuttuvien tilanteiden ennakointi ja niihin reagointi
- Yhtiössä voidaan puuttua henkilöstöongelmiin – työnantajan menestymisen ja henkilökohtaisen hyvinvoinnin välillä on riippuvuussuhde

Esitys tarkennukseksi

Lakiesitys on lääkinnällisten tukipalveluiden mahdollisten järjestämistapojen osalta tulkinnanvarainen

1. Esitämme, että valiokunta tarkentaisi järjestämislain 8 §:n 2 momentin mukaisen *riittävän oman palvelutuotannon* vaatimuksen soveltumista siten, että vaatimusta ei sovellettaisi hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvassa sosiaali- ja terveydenhuollossa tarvittaviin laboratoripalveluihin ja muihin lääkinnällisiin tukipalveluihin.

Esitys tarkennukseksi

2. Esitämme lisäksi, että valiokunta tarkentaisi järjestämislain 12 §:n soveltumista laboratoriopalveluiden ja muiden lääkinällisten tukipalveluiden hankintaan hyvinvointialueiden yhdessä omistamalta osakeyhtiöltä siten, että hyvinvointialue voisi hankkia kaikki järjestämisvastuunsa toteuttamisen edellyttämät laboratoriopalvelut ja muut lääkinälliset tukipalvelut ***yhdessä muiden hyvinvointialueiden kanssa omistamaltaan osakeyhtiöltä*** ilman, että tällaisen hankinnan katsotaan vaarantavan hyvinvointialueen edellytyksiä huolehtia kaikissa tilanteissa järjestämisvastuunsa toteuttamisesta myös hankittavien palvelujen osalta.